

ת"פ 27099/07/13 - מדינת ישראל נגד א ע

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 27099-07-13 מדינת ישראל נ' ע

בפני כב' הנשיאה שולמית דותן
מאשימה מדינת ישראל
נגד
נאשם א ע

נוכחים:

באת כח המאשימה: עו"ד חן כינור

הנאשם ובא כוחו עו"ד דוד גבאי-ריכטר

החלטה

הנאשם ..., ללא עבר פלילי, הודה במסגרת הסדר טיעון בביצוע עבירות של היזק לרכוש במזיד ושל איומים כלפי בנו (להלן: "המתלונן") וכלפי רעייתו דאז (להלן: "המתלוננת").

על פי עובדות כתב האישום, ביום 20/01/13 בשעה 08:30 או בסמוך לכך, בעקבות ויכוח בין הנאשם לבין המתלוננת חתך הנאשם את כבל החשמל של המקרר בביתם, ואמר למתלוננת כי **"יעשה לה את המוות"**. כן אמר למתלונן: **"אני אביא את בן אחותי ותיזהר ממנו"**.

הצדדים הגיעו להסדר טיעון, לפיו הנאשם יודה במיוחס לו, תיקבע אשמתו והוא ישלח לשירות מבחן לקבלת תסקיר. כן הוסכם, כי אם התסקיר יצייר תמונה חיובית על הנאשם ולא ייפתחו נגדו תיקים פליליים נוספים, יסתיים ההליך באי הרשעה ובהתחייבות הנאשם להימנע מעבירה.

בתסקיר מיום 04/09/14 סקר שרות המבחן את נסיבותיו האישיות של הנאשם, אשר נשא נשים פעמיים ומשתיהן התגרשו. התסקיר מתאר את התנהלותו של הנאשם כלפי נשותיו וילדיו.

בנוגע לעבירות הנדונות בהליך זה ציין שירות המבחן, כי הנאשם מקבל אחריות חלקית, שכן הוא מכיר באופן חלקי בבעייתיות התנהגותו אך שולל נזקקותו להליך טיפולי. עוד ציין שירות המבחן התרשמותו כי הנאשם אינו מגלה אובססיביות כלפי המתלוננת, אינו מעוניין בחידוש הקשר עמה, ואף מבטא השלמה עם הפרידה ממנה ועם המגורים בגפו.

סופו של דבר, ציין שירות המבחן, כי לאור גילו המבוגר יחסית של הנאשם ונוכח העובדה כי הוא מתקיים כיום מהפנסיה ומקצבת הנכות שהוא מקבל מהמוסד לביטוח לאומי - נראה כי הרשעתו בדין לא תגרום לפגיעה משמעותית בפרנסתו. באשר ל**טיב העונש** ציין כי בשל עמדתו השלילית של הנאשם בנוגע לשילובו בהליך טיפולי ובשל מגבלותיו הרפואיות המפורטות בתסקיר - אין הוא בא בהמלצה בדבר הטלת צו מבחן או של"צ וכי בשל חומרת העבירות והיעדר מידע אודות דינמיקת היחסים בין הנאשם לבין המתלוננת - הוא ממליץ להטיל על הנאשם עונש מרתיע של מאסר מותנה.

במסגרת הטיעונים לעונש ביקשה ב"כ המאשימה לאמץ המלצתו של שירות המבחן להרשיע הנאשם בעבירות המיוחסות לו ולהטיל עליו עונש של מאסר על תנאי, בהדגישה את העובדה כי הנאשם לא נטל אחריות למעשיו.

הסניגור מנגד, טען כי יש מקום במקרה דנן להורות על אי הרשעתו של הנאשם בדין ולהסתפק בהטלת התחייבות להימנע מעבירה, בהתאם להסדר הטיעון. בטיעוניו עמד על מספר שיקולים המטים לדבריו את הכף לטובת אי הרשעתו של הנאשם, ובראשם העובדה כי הנאשם אינו מגלה אובססיביות כלפי המתלוננת ואינו עסוק בה. בענין זה הטעים הסניגור כי הנאשם והמתלוננת התגרשו סופית לפני כשנה (הוצגה תעודת גירושין) וכי קיים ביניהם נתק מוחלט, עד כדי כך שהנאשם אפילו לא ידע שבנו השתתף בקיץ האחרון במבצע "צוק איתן". כן הדגיש הסניגור, כי הנאשם נעדר עבר פלילי, וכי בניגוד לטענתה של ב"כ המאשימה הוא **נטל אחריות למעשים שיוחסו לו ואף הודה בהם**. לכך, טען, יש להוסיף מצבו הרפואי והכלכלי של הנאשם שהינו בכי רע והנאשם עושה מאמצים להגדיל מקורות הכנסתו על מנת שיוכל להתפרנס, ולו בדוחק. בנסיבות אלו, הטעים הסניגור, הרשעתו של הנאשם בדין תפגע בסיכויו למצוא עבודה בתחום האבטחה (בו יש לו יתרון על רקע שירותו במשטרה) או אף בתחום אחר. בענין זה הלך הסניגור צעד נוסף וטען כי כיום כמעט לגבי כל עבודה, אפילו מזדמנת, דורשים המעסיקים ממועמדים פוטנציאלים "תעודת יושר" ועל כן יש מקום לדבריו **להרחיב** את הכללים שנקבעו בהלכת "כתב" לאי הרשעה, ולקבוע כי די בכך שהרשעה תפגע ביכולתו של הנאשם למצוא עבודה כלשהי על מנת שניתן יהא להורות על אי הרשעתו בדין.

הנאשם אף הוא ביקש להימנע מהרשעתו בעבירות, וציין: "**אני 22 שנה עבדתי במשטרה, גם טיפלתי בנושאים האלה, אני בחיים לא הסתבכתי. אפילו לחזור למקרה הספציפי הזה, 33 שנים לא הרמתי ידיים על אשתי ולא הכיתי את הילדים. אני לדעתי הייתי נשוי לאישה שטיפלתי בה יפה במשך 12 שנה עם הניתוח שעברה. גם בילדים. 12 שנה בישלתי ועשיתי הכל כי לא יכלה להרים את היד שלה. אני חושב שטיפלתי מאוד טוב בבית. הרשעה זה בשביל כמו... איך אמרתי פגיעה בדימוי העצמי**" (ע' 4 ש' 19-23).

דין והכרעה

נאשם שעבר עבירה - יש להרשיעו בדין. זהו הכלל, ומי שטוען את ההפך שומה עליו לשכנע את בית המשפט ששיקולי השיקום גוברים במקרה האינדיווידואלי על השיקולים שבאינטרס הציבורי (ע"פ 2083/96 **תמר כתב נ' מדינת ישראל**, פ"ד נב(3) 337; ע"פ 2513/96, 3467 **מדינת ישראל נ' ויקטור שמש ואח'** מיום 02/09/96 ע"פ 5102/03 **מדינת ישראל נ' קליין** מיום 04/09/09, פורסמו בנבו).

השיקולים **שבאינטרס הציבורי** שמים את הדגש על חומרת העבירה ונסיבותיה ועל האפקט הציבורי של ההרשעה,

בעוד שהשקולים הנוגעים לשיקום קשורים לעברין האינדיבידואלי. בפרשת כתב מנה כב' השופט ש' לזין רשימה (לא ממצה) של שיקולי השיקום הרלבנטיים לצורך הכרעה בשאלת אי ההרשעה:

"א) האם מדובר בעבירה ראשונה או יחידה של הנאשם; ב) מהי חומרת העבירה והנסיבות שבהן בוצעה; ג) מעמדו ותפקידו של הנאשם והקשר בין העבירה למעמד ולתפקיד; ד) מידת הפגיעה של העבירה באחרים; ה) הסבירות שהנאשם יעבור עבירות נוספות; ו) האם ביצוע העבירה על ידי הנאשם משקף דפוס של התנהגות כרונית, או המדובר בהתנהגות מקרית; ז) יחסו של הנאשם לעבירה, האם נוטל הוא אחריות לביצועה, האם הוא מתחרט עליה; ח) משמעות ההרשעה על הדימוי העצמי של הנאשם; ט) השפעת ההרשעה על תחומי פעילותו של הנאשם" בע"פ 2083/96 תמר כתב נ' מדינת ישראל).

בחינת נסיבותיו האישיות של הנאשם בעניינו והנסיבות בהן בוצעו העבירות - מעלה כי רבים מהשקולים הנ"ל מתקיימים בעניינו :

הנאשם והאירוע דנן, הינו בגדר אירוע יחיד וחריג שאינו מאפיין את אורחות חייו והתנהלותו הרגילה. יש לכך משמעות של ממש בהתחשב בגילו המבוגר יחסית של הנאשם, ובכך שפעמיים בחייו חווה הליך של גירושין, על הקושי הרגשי והנפשי הנלווה להליך שכזה. ואמנם, בביהמ"ש הסביר הנאשם, כי העבירות בוצעו על ידו על רקע ויכוח שהתגלע בינו לבין המתלוננת סביב חלוקת (ובכללו המקרר) במסגרת הליך הגירושין, וציין: "כל השנה על כל דבר היא אמרה זה שלי זה שלך ואז באמת ניתקתי את המקרר ... " (ע' 3 ש' 21-22).

אכן, מבלי להקל ראש בחומרת העבירות, נראה כי בסופו של דבר חיתוך הכבל והאיום שנלווה לו כלפי המתלוננת נעשו בשעת עידנא דריתחא ועל רקע המתיחות ששררה בין בני הזוג במסגרת הליך הגירושין וחלוקת הרכוש ויש בכך כדי להפחית מחומרתן של העבירות, המצויות מלכתחילה ברף הנמוך של החומרה, ולהטות הכף לטובת אי הרשעתו של הנאשם.

גם האיום המרומז שהשמיע הנאשם כלפי בנו איננו בעל חומרה המצויה במדרג הגבוה של עבירת האיומים. בענין זה טען הנאשם: "הבן שלי תקף אותי, הוא פצע אותי עד כדי כך שדיממתי בפרק כף היד... ואמרתי לו שאם לא יעזוב אותי אני אביא עליו את ש [אחינו של הנאשם העובד במשטרה] כי ש הוא גדל גוף " (ע' 3 ש' 19-20) והבהיר כי לא דובר באיום הקשור לתקרית המקרר, שכן "כתב האישום מדבר על שני אירועים שהיה ביניהם הפרש של חודש ימים" (ע' 3 ש' 21). הדברים סומכים אמנם על דבריו של הנאשם, ואולם משלא ניתן היה ליצור קשר עם המתלוננת ועם ילדיו הבוגרים של הנאשם, שלא בעטיו של הנאשם (אשר מסר לשירות המבחן את מספר הטלפון של המתלוננת) - הרי שדבריו אלו של הנאשם לא נסתרו. גם המאשימה לא עשתה דבר לסתור דברים אלה.

לכך יש להוסיף את מצבו הבריאותי הרופף של הנאשם, את מצבו הכלכלי הרעוע ואת נסיבות חייו הלא פשוטות - כל אלו במקובץ תומכים במסקנה כי חומרת העבירות ונסיבותיהן מאפשרות לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה, מבלי לפגוע באופן מהותי באינטרס הציבורי.

השאלה היא, האם מתקיים התנאי השני של הלכת כתב, שעניינו פגיעה ביכולת פרנסתו של הנאשם? למעשה עיקר הקושי במקרה זה, כפי שעולה גם מטיעוני ב"כ הצדדים, טמון בשאלת השפעתה של ההרשעה על יכולת השתכרותו ופרנסתו של הנאשם. כאמור, הנאשם אינו עובד היום ומשתכר מדמי הפנסיה ומקצבת הביטוח הלאומי שהוא מקבל בגין נכותו, אך הסניגור טוען כי הנאשם חפץ למצוא עבודה בתחום האבטחה או בתחום אחר כדי לשפר את מצבו הכלכלי.

הנאשם עבד במשטרה משך 17 שנים. על כן סביר להניח שמלאכת חיפוש העבודה בהתחשב בגילו המבוגר,

תהא אפשרית וקלה יותר עבורו בתחום האבטחה. אם יורשע הנאשם בגין העבירות דנן עלול להיסתם הגולל על אפשרות תעסוקתית זו. על כן, נראה כי הרשעתו של הנאשם תטמון בחובה פגיעה קונקרטית ביכולת השתכרותו של הנאשם.

לאור זאת, אין צורך למעשה להכריע בטענתו של הסניגור, בדבר הרחבתה של הלכת "כתב" גם למקרים בהם קיימת פגיעה אינהרנטית ביכולתו של הנאשם למצוא עבודה בכל תחום תעסוקתי באשר הוא, לאור הנוהג הרווח בקרב מעסיקים לדרוש ממועמדים פוטנציאלים "תעודת יושר" כתנאי לקבלתם לעבודה. יחד עם זאת, יש מקום להפנות בענין זה למקרה דומה שנדון בפסיקה, בו הודה נאשם כבן 21, נורמטיבי וללא עבר פלילי, בביצוע עבירה של החזקת סכין, במסגרתו נמנע ביהמ"ש מהרשעתו בשל רף החומרה הנמוך בה בוצעה העבירה, גילו הצעיר, היותו נעדר עבר פלילי ונסיבותיו האישיות החריגות, בהן, בין היתר, עובדת היותו אפוטרופוס לאחיו ... אותו הוא מגדל בעצמו לאחר שאמם נפטרה ואביהם נכנס לבית הסוהר. באותו מקרה קבע ביהמ"ש בגזר דינו, כי **"להרשעה בפלילים עשויה להיות השלכה על יכולתו של הנאשם לשמש אפוטרופוס כנדרש. לא זו אף זו, כפי שהנאשם ציין להרשעה בפלילים יכולה להיות השלכה של ממש על הדוגמא שמנסה הנאשם לתת לאחיו. הרשעה בדין יכולה לפגוע ביכולת הנאשם למצוא עבודה ולפרנס את עצמו ואת אחיו הקטן. במקרה דנן, על אף שאין פגיעה קונקרטית בתעסוקה, נדמה כי בשל המורכבות המשפחתית ובהעדר כל תמיכה לנאשם ולאחיו הצעיר ניתן להסתפק בפגיעה פוטנציאלית בתעסוקה ככזו המצדיקה הימנעות מהרשעה, תחת פגיעה קונקרטית"** (ת"פ (שלום-ב"ש) 31406-05-10 מד"י נ' ישראל ברמי, פס' 14 לפסה"ד מיום 12/07/12, פורסם בנבו). דברים אלו מהווים הרחבה מסויימת של הלכת כתב, אם כי גם על פיהם נראה כי עדיין נדרש פוטנציאל של פגיעה הקשור לנסיבות חייו המיוחדות של הנאשם האינדיבידואלי, וכי אין די בפגיעה כללית וערטילאית הטמונה בכל הרשעה פלילית מעצם טיבה, יהא הנאשם אשר יהא.

גם הדעת נותנת, כי הימנעות מהרשעה תחול רק במקרים בהם קיימים שיקולים אישיים או משפחתיים חריגים ויוצאי דופן, שאם לא כן יהפוך החריג לכלל והלכת כתב תתרוקן מתוכן. ודוק: בענין ברמי הנ"ל דובר בעבירה של החזקת סכין שנסיבות ביצועה היו ברף הנמוך של מדרג החומרה, כפי שציין גם ביהמ"ש בגזר הדין (הנאשם הטיל סכין על עץ סמוך לביתו כדי "להשוויץ" בפני שתיים מידידותיו). אין ספק, כי עובדה זו יחד עם נסיבותיו המיוחדות של הנאשם באותו מקרה הטתה את הכף לטובת אי הרשעתו של הנאשם בדין. ואמנם בפסיקה צוין, לא אחת, כי **"ההימנעות מן הרשעה קשה יותר אולם לא בלתי אפשרית ככל שהעבירה חמורה יותר"** (ע"פ 3829/12 מד"י נ' אלכסנדר סירוטניקוב, פס' 8 לפסה"ד מיום 17/07/12, פורסם בנבו. ראה גם ר"ע 342/85 רומנו נ' מד"י מיום 21/08/85, נבו).

יתרה מכך: עיון בפסיקה העוסקת בסוגית אי ההרשעה- מעלה, כי מתקיים מעין קשר של "סימביוזה" בין שני רכיביה המצטברים של הלכת כתב (חומרת העבירה ומידת הפגיעה בנאשם): ככל שמדרג החומרה של נסיבות ביצוע העבירה הינו נמוך- כך פוחתת הדרישה להוכחת מידת הפגיעה בפרנסה כדי להורות על הימנעות מהרשעה, ולהיפך: ככל שמדרג החומרה של נסיבות ביצוע העבירה גבוה יותר- כך גוברת הדרישה להוכיח את מידת הפגיעה בפרנסה כדי להורות על אי הרשעה, אם בכלל (ראה למשל ת"פ (שלום-ראשל"צ) 36338-07-10 מד"י נ' יעקב ברדוגו מיום 07/12/11- שם דובר בעבירת איומים כלפי בת זוג -**בנסיבות חמורות מאוד** (שני איומים ברצח בהפרש של כחודשיים, לצידם הואשם הנאשם גם בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש ובעבירה של תקיפת בת זוג) ואע"פ כן נמנע ביהמ"ש מהרשעתו של הנאשם בשל השתתפותו בקבוצה טיפולית, בשל עברו הנקי, בשל נסיונם של בני הזוג לשקם הזוגיות ובשל העובדה שהרשעה תסתום את הגולל על יכולתו להתפרנס מעסקו, והדבר יהא בעל השלכה הרת גורל על רעייתו ושלוש ילדיהם

המשותפים.

בענייננו, מצויות העבירות, כאמור, ברף חומרה נמוך יחסית מבחינת נסיבות ביצוען. עובדה זו לצד נסיבות חייו המורכבות של הנאשם, כפי שבאו לידי ביטוי בתסקיר, גילו המבוגר, מצבו הרפואי, הודאתו במיוחס לו ופוטנציאל הפגיעה ביכולתו למצוא עבודה אם יורשע בדין - מטות הכף לטובת אי הרשעתו.

אכן, ערה אני לכך ששירות המבחן נמנע מלבוא בהמלצה לענין אי הרשעתו של הנאשם, ואולם הימנעותו זו היתה נעוצה, בין היתר, בכך שלא הצליח ליצור קשר עם המתלוננת ועם ילדיו של הנאשם (שניתקו עמו קשר לאחר גירושיו מהמתלוננת) ולקבל מהם תמונה מלאה אודות הנסיבות שהובילו לביצוע העבירות.

נתתי דעתי גם לקביעת שרות המבחן כי הנאשם שולל נזקקות לטיפול, לאחר, שלדעת שרות המבחן, קיבל עליו רק אחריות חלקית לביצוע העבירות. משנות עבודה רבות יכול בית המשפט להבין ולדעת ש"קבלת אחריות" בתפיסת שרות המבחן שונה מ"קבלת אחריות" בבית המשפט. עבודת שרות המבחן ותרומתו להליכים הפליליים בבתי המשפט לא תסולא בפז. עם זאת, יש לזכור שנקודות המוצא של שרות המבחן בהתייחסו לנאשמים ולענינים שבטיפולו שונות מאלו של בית המשפט, אך האחריות מוטלת על כתפי בית המשפט לעיין בכל השיקולים הרלבנטיים ולאזן ביניהם. הכרעתו צריכה להיות נכונה על פי הדין ומוצדקת על פי מכלול הנסיבות הרלבנטיות לענין שלפניו.

במכלול השיקולים בנדון אני מוצאת שהמנעות מהרשעתו של הנאשם אינה חורגת מן הדין ומוצדקת בהתחשב על בסיס השיקולים שפורטו לעיל.

לאור האמור, אני קובעת כי הנאשם ביצע את העבירות המיוחסות לו בכתב האישום אך אינני מרשיעה אותו בדין.

לפיכך אני מצווה שהנאשם יחתום על התחייבות כספית על סך 5,000 ₪ להימנע תוך שלוש מהיום מביצוע עבירה של איומים או אלימות. לא תיחתם התחייבות כאמור - ייאסר הנאשם למשך 20 יום.

זכות ערעור לפני בית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 45 יום מהיום.

ניתנה היום, כ"ו חשוון תשע"ה, 19 נובמבר 2014, במעמד
הצדדים.